

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่ช่วงภายหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 พบว่าเศรษฐกิจไทยมีการเจริญเติบโตที่ถูกขับเคลื่อนด้วยการบริโภคเป็นหลักซึ่งเป็นผลมาจากอัตราดอกเบี้ยของประเทศในเวลานั้นอยู่ในระดับต่ำประกอบกับการใช้นโยบายของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า ผลที่ตามมาคือ คริวเรือนไทยมีการก่อหนี้เพิ่มสูงขึ้นมากและเป็นระดับที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนโดยมีการก่อหนี้เกิดขึ้นในทุกกลุ่มประชากร อย่างไรก็ตาม ปรากฏการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ของโลก โดยพบว่า ประเทศเกาหลีใต้เป็นตัวอย่างประเทศที่ประสบปัญหาระดับหนี้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นแล้วก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเหตุการณ์นี้ทำให้หนี้ครัวเรือนเป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นที่สุดแล้วการที่ครัวเรือนมีระดับหนี้ที่สูงขึ้นนั้นทำให้ระบบเศรษฐกิจมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาภาวะเศรษฐกิจไทย พบว่าเศรษฐกิจไทยเริ่มกลับเข้าสู่ช่วงของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 การเติบโตที่ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยสัดส่วนของ GDP มีการบริโภคของภาคเอกชนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดมาโดยตลอด รองลงมาได้แก่ การลงทุนและการส่งออกสุทธิ โดยมีการบริโภคคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 60 ของ GDP และมีมูลค่าที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยมีมูลค่าเพิ่มจาก 2.94 ล้านล้านบาทในปี พ.ศ. 2544 เป็น 3.69 ล้านล้านบาท ณ สิ้นปี พ.ศ. 2547 และ ประมาณ 3 ล้านล้านบาท ณ ไตรมาสที่สามของปี 2548 ในขณะที่การลงทุนและการส่งออกสุทธิมีมูลค่าน้อยกว่าการบริโภคมากในปี 2548 คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 27 และร้อยละ 5 ของ GDP ตามลำดับ (ดูภาพที่ 1.1)

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

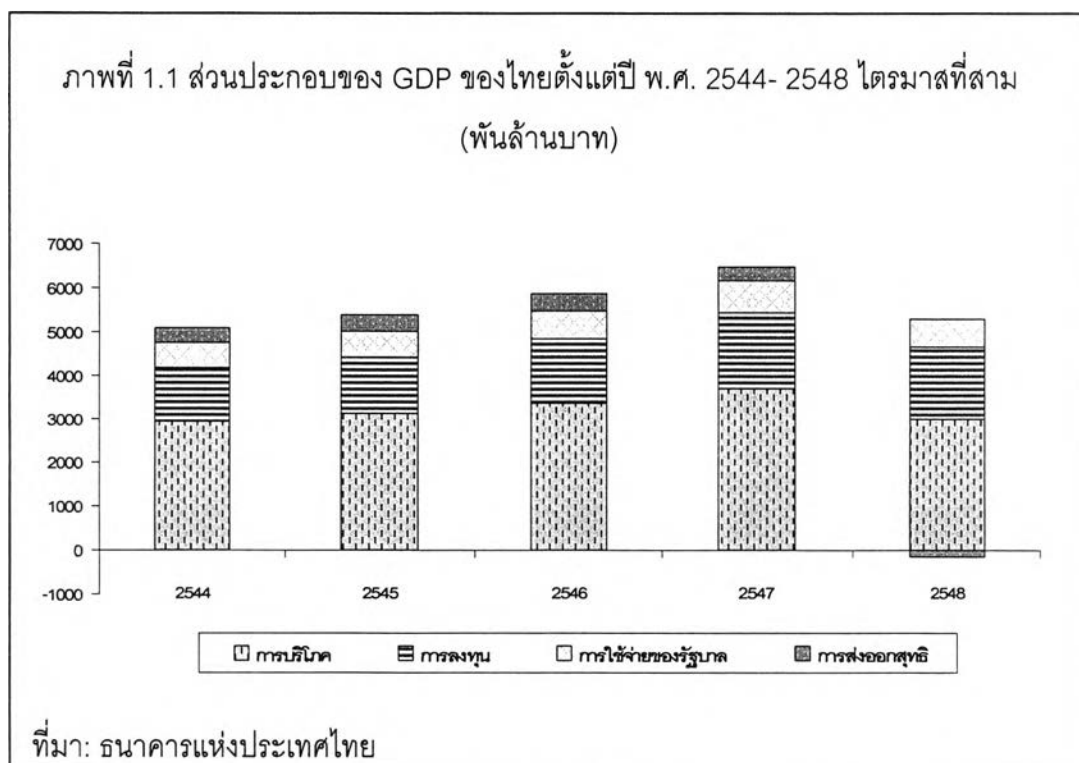
ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

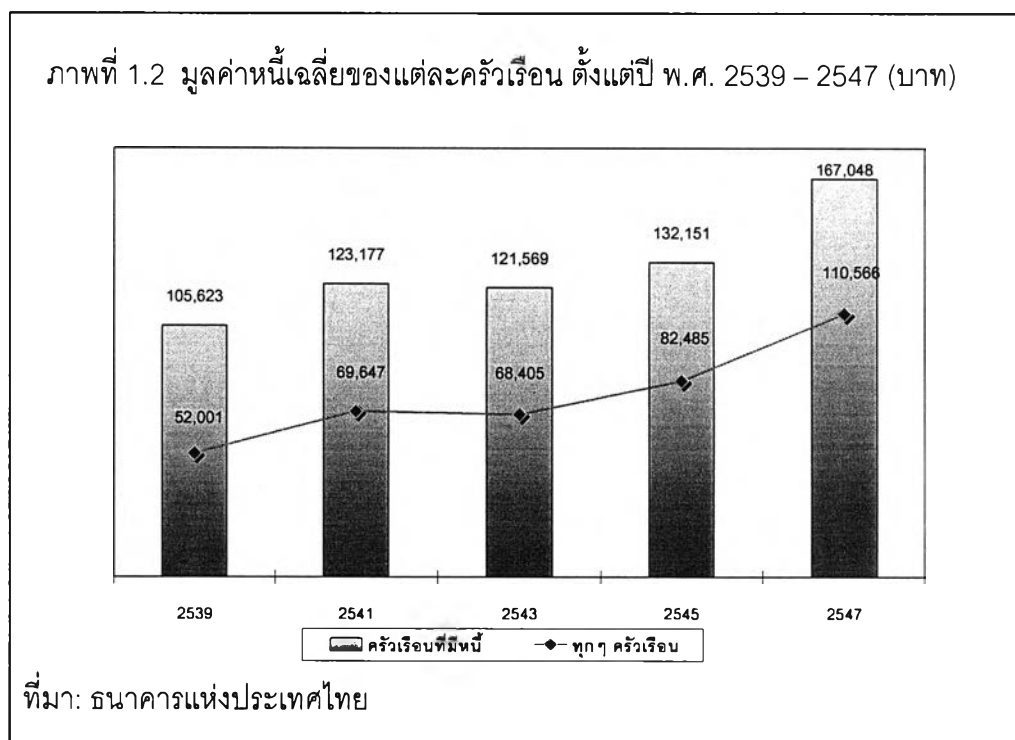

การบริโภคมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแม้ในภาวะที่ครัวเรือนมีรายได้ลดลง จากการศึกษาของกอบศักดิ์ ภูตระกูล เกียรติพงศ์ อริยปรัชญา และธรรมบุญ สดศรีชัย (2548) พบว่าการบริโภคของครัวเรือนไทยนั้นมีอัตราการเติบโตมาโดยตลอดในช่วงก่อนการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจคือปี 2534 – 2539 นั้นการบริโภคมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 12 ในขณะที่รายได้มีอัตราการเติบโตร้อยละ 13.8 แม้ว่าภายหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ คือ ปี 2542 - 2546 การบริโภคและรายได้จะมีอัตราการเติบโตที่ลดลงแต่พบว่าการบริโภคมีอัตราการเติบโตสูงกว่ารายได้โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยที่ร้อยละ 6.06 และ 3.92 ตามลำดับ

การบริโภคที่เพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่อัตราดอกเบี้ยลดต่ำลงทำให้ครัวเรือนเข้าถึงแหล่งเงินกู้ได้ง่ายขึ้นด้วยต้นทุนที่ถูกลง ดังนั้นแม้ว่าภายหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจการลงทุนจะยังไม่เกิดขึ้นเต็มที่ แต่การเติบโตของ GDP อันเป็นผลมาจากการบริโภคของภาคเอกชนซึ่งมีสภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำสนับสนุน ก็ทำให้ครัวเรือนมีการก่อหนี้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาที่ผ่านมา

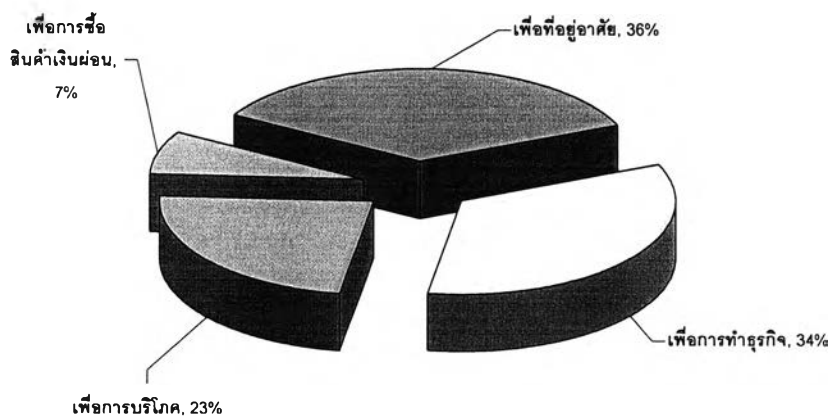
จากข้อมูลทางสถิติพบว่า ครัวเรือนมีระดับหนี้โดยเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาไม่ถึง 10 ปีที่ผ่านมาในปี พ.ศ.2539 ครัวเรือนที่มีหนี้มีระดับหนี้อยู่ที่ 52,001 บาทแต่เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวคือ 110,566 บาท ในปี พ.ศ. 2547 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเฉพาะครัวเรือนที่มี

หนี้พบว่ามียุทธค่าหนี้สูงมากโดยในปี พ.ศ. 2539 มียุทธค่าประมาณ 105,623 บาท และเพิ่มขึ้นเป็น 167,048 บาทในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2547 (ดูภาพที่ 1.2)

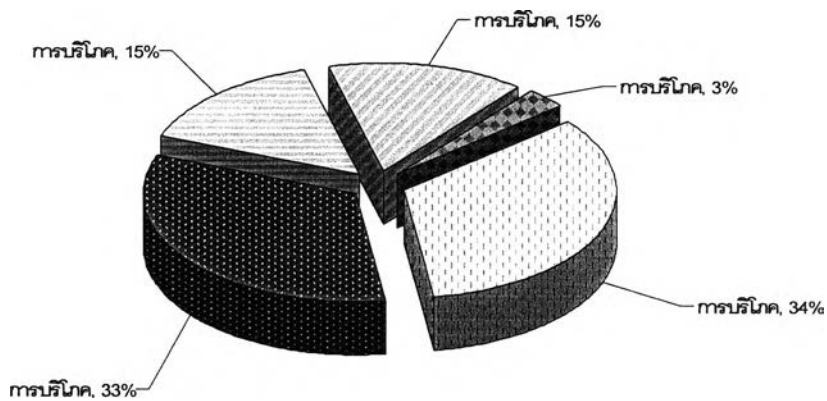
ในปี 2546 พบว่าครุวเรือนมีการกู้เงิน นำไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน การกู้เงินของครุวเรือนจากแหล่งเงินกู้ในระบบมีการนำเงินกู้ไปใช้เพื่อการลงทุนทางธุรกิจ (Business Loan) เพียงร้อยละ 34 ของเงินกู้ทั้งหมด ที่เหลือร้อยละ 67 ประกอบไปด้วย ใช้ในการสะสมสินทรัพย์โดยการกู้เพื่อซื้อบ้านและที่อยู่อาศัย (Mortgage Loan) ร้อยละ 36 กู้ไปเพื่อใช้บริโภคอื่นๆ (Consumer Loan) คิดเป็นร้อยละ 23 และเพื่อการซื้อสินค้าเงินผ่อน (Hire-purchase) ร้อยละ 7 (ดูภาพที่ 1.3) อย่างไรก็ตามพบว่าสัดส่วนดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปในปี 2547 โดยครุวเรือนมีสัดส่วนการกู้ยืมเพื่อใช้ในการบริโภคเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 34 ส่วนการกู้ยืมเพื่อซื้อบ้านคิดเป็นร้อยละ 33 ส่วนการกู้ยืมเพื่อการลงทุนทั้งในธุรกิจที่เป็นการเกษตรและอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 30 (ดู ภาพที่ 1.4)

ภาพที่ 1.3 การใช้เงินกู้ของครัวเรือนในปี พ.ศ. 2546 (จำแนกตามวัตถุประสงค์)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1.4 การใช้เงินกู้ของครัวเรือนในปี 2547 (จำแนกตามวัตถุประสงค์)

ที่มา: ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดยผู้เขียน

ครัวเรือนมีการบริโภคเพิ่มสูงขึ้นในสินค้าคงทน เช่น รถยนต์ โทรทัศน์มือถือ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่ง Chucherd (2006) พบว่าการบริโภคสินค้าคงทนดังกล่าวสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของหนี้เพื่อการบริโภคซึ่งกู้ยืมในตลาดสินเชื่อที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันพบมากในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ มีสินทรัพย์ต่ำ โดย Pootrakool, Ariyapruchya and Sodsrichai (2005)

พบว่าอัตราการเติบโตในการบริโภคดังกล่าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.1 ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของการบริโภครวมและรายได้รวมที่มีค่าประมาณร้อยละ 6.1 และ 3.9 ตามลำดับ และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การออมสุทธิของครัวเรือนลดลง โดยการออมสุทธิของภาคครัวเรือนลดลงจากจุดสูงสุดที่ร้อยละ 14.4 ในปี 2532 มาอยู่ที่ร้อยละ 3.8 ในปี 2546 และการลดลงนั้นพบมากในกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาการขาดรายได้ในอนาคต

ถึงแม้ว่าการเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนไทยในแง่หนึ่งหมายถึงการที่ครัวเรือนสามารถลดข้อจำกัดในการบริโภคโดยมีเงินในการซื้อสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้นซึ่งควรจะสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะทางเศรษฐกิจที่อยู่ในช่วงของการเติบโตมากกว่าถดถอย แต่ในอีกด้านหนึ่ง การเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนก็ทำให้เกิดความกังวลต่อความมีเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นการเติบโตที่มีการบริโภคของครัวเรือนเป็นตัวขับเคลื่อน ระดับหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นจะทำให้ผลอันเกิดจากความผันผวนในรายได้และอัตราดอกเบี้ยทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ครัวเรือนลดการออมลงทำให้ขาดเกราะคุ้มกันในภาวะที่มีปัญหาสภาพคล่องทางการเงินและกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตในอนาคต ดังนั้นการป้องกันมิให้ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ครัวเรือนมีการก่อหนี้เพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการใช้นโยบายเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนไทยและความเสี่ยงของหนี้ครัวเรือนรวมต่อเศรษฐกิจไทย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาเพื่อหาค่าเฉลี่ยของหนี้ระยะยาว และข้อมูลภาคตัดขวางของครัวเรือนประกอบด้วยข้อมูลปี 2539 2541 2543 2545 และ 2547 โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งจะมีการเก็บข้อมูลปีเว้นปี

2. ครัวเรือนที่จะเป็นตัวแทนในแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ครัวเรือนที่มีอายุระหว่าง 20 – 69 ปี เนื่องจากต้องการศึกษาการก่อหนี้ของครัวเรือนในช่วงอายุดังกล่าว

1.4 ข้อจำกัดของการวิจัย

1. หนี้ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นมูลค่าของสินทรัพย์สุทธิที่มีค่าเป็นลบ เนื่องจากในแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษากำหนดให้ครัวเรือนไม่สามารถถือสินทรัพย์และมีหนี้สินพร้อมกันในเวลาเดียวกัน ซึ่งทำให้มูลค่าหนี้ที่ได้จากแบบจำลองไม่สามารถอธิบายรูปแบบของครัวเรือนที่มีการถือครองหนี้และสินทรัพย์ในเวลาเดียวกันได้
2. เนื่องจากข้อมูลอื่นๆ ที่ปรากฏในการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนจะเป็นข้อมูลของทั้งครัวเรือน แต่ข้อมูลเชิงพรรณนาของครัวเรือนเช่น อายุ อาชีพ และการศึกษา ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่แตกต่างจากข้อมูลอื่นเนื่องจากจะเป็นข้อมูลของสมาชิกทุกคนในครัวเรือน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะเลือกจากข้อมูลของหัวหน้าครัวเรือนเป็นหลัก โดยถ้าครัวเรือนใดมีหัวหน้าครัวเรือนสองคนจะเลือกหัวหน้าครัวเรือนคนที่หนึ่งเป็นตัวแทนในการวิเคราะห์
3. แบบจำลองที่ใช้เป็นต้นแบบในการศึกษามีการใช้มูลค่าของสินทรัพย์ของครัวเรือนต่อรายได้เป็นหนึ่งในตัวแปรที่ใช้ในการวัดเสถียรภาพของระดับหนี้ครัวเรือนแต่ไม่สามารถนำมาใช้เป็นตัวแปรหลักในการศึกษาครั้งนี้ได้เนื่องจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติไม่ได้เก็บข้อมูลสินทรัพย์ของครัวเรือนเป็นมูลค่าแต่มีข้อมูลเป็นจำนวนของสินทรัพย์ของครัวเรือนเท่านั้น
4. ข้อมูลหนี้ครัวเรือนไทยก่อนปี 2547 ไม่มีการเก็บข้อมูลวัตถุประสงค์ของการก่อหนี้เพื่อนำไปซื้อบ้านหรือผ่อนบ้าน โดยข้อมูลดังกล่าวจะรวมอยู่ในการก่อหนี้เพื่อการบริโภคของครัวเรือนหรืออื่นๆ ดังนั้นจะประมาณหนี้เพื่อการบริโภคและหนี้เพื่อการซื้อบ้านโดยการคำนวณจากสัดส่วนของหนี้ดังกล่าวในปี 2547 และใช้สัดส่วนนี้คำนวณหาค่าหนี้ที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันต่อรายได้ และหนี้ที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันต่อรายได้จากหนี้ต่อรายได้รวมในแต่ละปี
5. ข้อมูลการบริโภคสินค้าบ้านที่เกิดขึ้นจริงไม่สามารถระบุได้จากข้อมูลที่มี เนื่องจากข้อมูลของสำนักงานสถิติข้อมูลการบริโภครวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบ้านแต่ไม่ใช่เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อที่อยู่อาศัยนั้นจะอยู่ในรูปของหนี้ที่จ่ายเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย¹

1.5.1 ครัวเรือน (Household) หมายถึง ครัวเรือนส่วนบุคคลได้แก่

1.บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป กินอยู่ และใช้สิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตร่วมกัน บุคคลเหล่านั้น อาจจะเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวพันทางสายโลหิต หรือโดยการแต่งงานหรือรับมาเป็นบุตรบุญธรรม หรือมีความเกี่ยวพันฉันญาติหรือไม่ก็ได้ ผู้อาศัยซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ฉันญาติ และไม่ได้จ่ายค่าที่พักและอาหาร และคนรับใช้ที่ไม่มีครอบครัวอาศัยอยู่ด้วยกัน อยู่กับครัวเรือนได้รับอาหารและที่อยู่อาศัยเป็นส่วนหนึ่งของค่าแรงหรือได้รับฟรีก็ตาม ให้นับเป็นสมาชิกของครัวเรือน ผู้อยู่อาศัยไม่ว่าจะมีครอบครัวอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม หากจ่ายค่าที่พักและ/หรืออาหารให้ครัวเรือนให้นับเป็นอีกครัวเรือนหนึ่ง

2.บุคคลไม่เกิน 5 คนที่ไม่มีความสัมพันธ์ฉันญาติ กินอยู่ด้วยกัน ร่วมกันจ่ายค่าที่พักและค่าอาหารให้นับแต่ละคนเป็น 1 ครัวเรือน

3.บุคคลคนเดียวอาศัยอยู่ตามลำพัง กินอยู่และใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การดำรงชีพสำหรับตนเอง โดยไม่มีบุคคลอื่นร่วมด้วย

1.5.2 รายได้ของครัวเรือน ประกอบด้วย

1) รายได้ประจำ ได้แก่

1.1 ค่าจ้างและเงินเดือน เงินรางวัลบริกร และเงินโบนัส

1.2 กำไรสุทธิจากการประกอบธุรกิจเกษตรและธุรกิจอื่นๆ

1.3 รายได้จากสินทรัพย์ เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย และเงินปันผล

1.4 เงินได้รับเป็นการช่วยเหลือ บำเหน็จ บำนาญ เงินสงเคราะห์ เงินชดเชยการ

ออกงาน และเงินทดแทน

1.5 รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงินได้แก่มูลค่าของสินค้าและบริการที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้าง เงินเดือน มูลค่าของสินค้าหรืออาหารที่ครัวเรือนผลิตและบริโภคเอง หรือได้รับมาโดยไม่ต้องซื้อ

2) รายรับที่เป็นตัวเงินอื่นๆ เช่น เงินได้รับจากการประกันภัย หรือประกันชีวิต เงิน

¹ คำจำกัดความของครัวเรือน รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนมาจากคำจำกัดความที่ใช้ในข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

รางวัลสลากกินแบ่ง และรายรับอื่นๆ ในประเภทเดียวกัน

1.5.3 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ประกอบด้วย

1) ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ได้แก่

1.1 จำนวนเงินที่ครัวเรือนได้ใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีพ

1.2 มูลค่าของสินค้าและบริการที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้าง เงินเดือน สินค้า หรือ อาหารที่ครัวเรือนผลิตและบริโภคเอง (รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ) หรือ ได้มาโดยไม่ต้องซื้อ

2) ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค เช่น ค่าภาษี เงินบริจาค ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าสลากกินแบ่งดอกเบี้ยจ่ายและรายจ่ายอื่นๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภค

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนไม่รวม รายจ่ายเพื่อการเก็บออมหรือสะสมทุน เช่น ค่าซื้อ (หรือเช่าซื้อ) บ้าน ที่ดิน ของมีค่า เช่น ทองคำ เพชร พลอย ฯลฯ และเงินค่าเบี้ยประกันชีวิต ประเภทสะสมทรัพย์ เงินสมทบกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น

1.5.4 หนี้ครัวเรือน (Household Debt)

หนี้ครัวเรือน หมายถึง หนี้สินของครัวเรือนซึ่งเป็นมูลค่าคงค้าง ณ วันสุดท้ายของเดือนที่มีการสำรวจในแต่ละปี

1.5.5 หนี้ที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Secured Debt)

หนี้ที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง หนี้ที่ผู้กู้ใช้บ้านเป็นหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน ในการศึกษาครั้งนี้จะไม่รวมหลักทรัพย์ประเภทอื่นๆ

1.5.6 หนี้ที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Unsecured Debt)

หนี้ที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง หนี้ที่ผู้กู้กู้มาโดยไม่มีหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน ตามปกติถ้าจำแนกตามแหล่งที่มาจะหมายถึง การกู้ยืมประเภทต่างๆ เช่น สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อบัตรเครดิต การซื้อสินค้าเงินผ่อน ซึ่งเป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภค ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ หนี้ที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันจะหมายถึงหนี้ที่ผู้กู้ใช้ไปเพื่อการบริโภค

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการก่อหนี้ของครัวเรือนไทยและความเสี่ยงอันเกิดจากปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจไทย อันได้แก่ ดอกเบี้ยในตลาดสินเชื่อกที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยในตลาดสินเชื่อกที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันและอัตราดอกเบี้ยในตลาดสินเชื่อกที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน การเติบโตในรายได้ที่มีได้คาดการณ์ อัตราการเติบโตของรายได้ที่ลดลงต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย การเพิ่มสัดส่วนการให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์แก่ครัวเรือน และการให้ความสำคัญกับการบริโภคในอนาคตของครัวเรือน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายในการป้องกันและแก้ปัญหานี้ครัวเรือนต่อไป

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้จะประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ศึกษาข้อมูลหนี้ครัวเรือนของไทยจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socio-Economic Survey) ปี 2539 2541 2543 2545 และ 2547 เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของของหนี้ครัวเรือนที่เกิดขึ้น ทั้งศึกษาลักษณะกลุ่มประชากรที่มีการก่อหนี้ วัตถุประสงค์ของการก่อหนี้จำแนกตามการนำไปใช้ และแหล่งเงินกู้ที่สำคัญ ซึ่งจะนำไปเป็นฐานข้อมูลสำหรับการสร้างแบบจำลองที่สอดคล้องกับลักษณะเศรษฐกิจและพฤติกรรมของครัวเรือนไทยต่อไป

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

ก. ศึกษาแบบจำลอง

สร้างแบบจำลอง Life-cycle ที่เป็น Standard Constant Relative Risk Aversion (CRRA) ซึ่งจะนำไปใช้ในกรอบการวิเคราะห์ใน Overlapping Generations Model (OLG) โดยปรับเงื่อนไขให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจไทย

ข. ปรับแบบจำลองให้ใกล้เคียงกับข้อมูลจริง (Calibration)

ในการศึกษาครั้งนี้จะสร้างแบบจำลองที่มีความใกล้เคียงกับระบบเศรษฐกิจจริง โดยการนำแบบจำลองที่ได้มาปรับค่าตัวพารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปคำนวณหาค่าตัวแปรที่ต้องการให้มีค่าสอดคล้องกับตัวแปรทางเศรษฐกิจ 2 ประเภท คือ ค่าเฉลี่ยในระยะยาวของข้อมูลหนี้ครัวเรือนไทย และการบริโภคในปี 2547

ค. การประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรที่เกี่ยวข้อง (Simulation)

เมื่อแบบจำลองที่สร้างและปรับค่าสอดคล้องกับค่าตัวแปรเกี่ยวกับพื้นที่เกิดขึ้นจริง จะนำแบบจำลองดังกล่าวมาใช้ศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรต่างๆ (Shocks) เพื่อดูระดับของพื้นที่ที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคตซึ่งจะสะท้อนความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจ ตัวแปรที่จะ Shock ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่มีได้คาดการณ์ในอัตราดอกเบี้ยและส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ย การเปลี่ยนแปลงที่มีได้คาดการณ์ในรายได้ที่คาดการณ์ การลดลงของอัตราดอกเบี้ย การเติบโตของรายได้ที่ต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย การเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนการให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์และ การเปลี่ยนแปลงการให้ความสำคัญกับเวลาในอนาคตของครัวเรือน

1.8 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการศึกษา

บทที่ 1 บทนำ ในบทนี้กล่าวถึงความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา แหล่งข้อมูล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คำจำกัดความของตัวแปร แหล่งข้อมูล และวิธีการดำเนินงานวิจัยโครงสร้างวิทยานิพนธ์

บทที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและวรรณกรรมปริทรรศน์ ในบทนี้ได้อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการก่อกำเนิดของครัวเรือนและศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่มีผู้ศึกษาไว้เกี่ยวกับนี้ ครัวเรือน นี้ครัวเรือนไทยและแบบจำลองที่มีผู้ศึกษาไว้

บทที่ 3 ภาพรวมของหนี้ และหนี้ครัวเรือนไทย กล่าวถึงคำจำกัดความของหนี้ ครัวเรือน ประเภทของหนี้ครัวเรือน และการศึกษาภาพรวมของหนี้ครัวเรือนโดยวิธีทางสถิติในระดับมหภาคและจุลภาค เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจไทยต่อไป

บทที่ 4 วิธีการศึกษา ในบทนี้กล่าวถึงที่มาของแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา และวิธีการวิเคราะห์ผลการศึกษา

บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล บทนี้จะประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการปรับแบบจำลองให้ใกล้เคียงกับค่าในระบบเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ผลกระทบจากตัวแปรในแบบจำลองที่มีต่อระดับหนี้ประเภทต่างๆ และการตีความจากผลการศึกษา

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ในบทนี้จะสรุปผลการศึกษาทั้งในการศึกษาเชิงสถิติ และสรุปผลการศึกษาที่ได้จากแบบจำลอง จากนั้นจะกล่าวถึงนัยของผลการศึกษาต่อการให้นโยบายในอนาคต และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป